

Rodzina

*do tej rodziny przynależała rodzina, która była w niej
została ona w całości zniszczona i rozbita
w czasie wojny i nie ma już w niej nikogo*

w czasach

*została ona w całości zniszczona i rozbita
w czasie wojny i nie ma już w niej nikogo*

przełomów

*została ona w całości zniszczona i rozbita
w czasie wojny i nie ma już w niej nikogo*

Literackie diagnozy od XIX do XXI wieku

„Całość pracy jawi się [...] jako bardzo konsekwentna, spójna i systemowa analiza problemu, pozwalająca uchwycić istotę przemian, jakie dokonały się również, a może przede wszystkim, w przestrzeni mitycznego wzorca oraz symboliki rodziny i rodzinnego domu, dodając do ich prastarego archetypu nowe znaczenia nadane takim pojęciom, jak: wygnanie, tułaczka, bezdomność, za- i wykorzenienie czy nawet, co niezwykle symptomatyczne, samemu domowi jako takiemu. [...]

Kwestie poruszane przez autorów artykułów układają się w chronologiczny przegląd spuścizny mniej lub bardziej znanych pisarzy, którzy tematyce rodziny wyznaczyli w swym dorobku istotne miejsce, zapisując tym samym jej literacką historię, w jakiej dziś możemy się przejrzeć i odnaleźć”.

Z recenzji prof. UZ dr hab. Anny Szóstak

Rodzina w czasach przełomów

Literackie diagnozy
od XIX do XXI wieku

NR 2883

Rodzina w czasach przełomów

Literackie diagnozy
od XIX do XXI wieku

pod redakcją

Krystyny Kralkowskiej-Gątkowskiej

i

Beaty Nowackiej

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Katowice 2011

[Kup książkę](#)

Redaktor serii: Historia Literatury Polskiej
Marek Piechota

Recenzent
Anna Szóstak

Redakcja: **Barbara Malska**
Projekt okładki: **Zenon Dyrszka**
Redakcja techniczna: **Barbara Arenhövel**
Korekta: **Luiza Przełożny**

Przekład streszczeń na język angielski
Marzena Wysocka, Jagoda Kobiela (s. 217)
Przekład streszczeń na język włoski
Daniel Słapek

Copyright © 2011 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-2032-8
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-8012-654-1
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 25,0. Ark. wyd. 29,0. Papier offset.
kl. III, 90 g Cena 36 zł (+ VAT)

Łamanie: Pracownia Składu Komputerowego
Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego
Druk i oprawa: PPHU TOTEM s.c., M. Rejnowski, J. Zamiara
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

Spis treści

Wstęp (Krystyna Kralkowska-Gątkowska, Beata Nowacka)	9
Marek Piechota	
Jeszcze o relacjach rodzinnych w <i>Konradzie Wallenrodzie</i> Mickiewicza	13
Krystyna Kralkowska-Gątkowska	
Męskość, dojrzałość, ojcostwo w powieści drugiej połowy XIX wieku	28
Magdalena Bąk	
Złoto dla zuchwałych, nie dla żonatych. O pamiętnikach Seweryna Korze- lińskiego	39
Agnieszka Janiak-Staszek	
Obecni-nieobecni. Ojcowie w <i>Duszach nieśmiertelnych</i> Aleksandra Święto- chowskiego i <i>Heddzie Gabler</i> Henryka Ibsena	49
Elżbieta Malinowska	
„Przenieść w obcy kraj ojczyznę i przechować ją...”. Stanisław Tarnowski o swoich spotkaniach z polskimi rodzinami na Pomorzu	63
Marceli Olma	
Wartość korespondencji małżeńskiej w rekonstrukcji językowo-kulturowego obrazu rodziny polskiej w XIX wieku	73
Katarzyna Drąg	
„Tyle setek lat istniało nasze szlacheckie społeczeństwo stosunkami rodzin- nymi, niech istnieje i dalej”. Jak proza polska na przełomie XIX i XX wieku odzwierciedlała takie stwierdzenie	87
Jan Jakóbczyk	
Kawaler Kazimierz Przerwa-Tetmajer	96

Mateusz Skucha	
Dzieciobójczyni. Trudne macierzyństwo w <i>Wężach i różach</i> Zofii Nałkowskiej	105
Marek Kochanowski	
Portret uwodziciela. Leszek Śnica z <i>Charitas</i> Stefana Żeromskiego	118
Monika Graban-Pomirska	
Samotność dziecka. Bezdomność i poszukiwanie wspólnoty w prozie dla dzieci dwudziestolecia międzywojennego	134
Magdalena Horodecka	
Historia rodziny jako teologia. <i>Wyprawa do Ziemi Moryja</i> Karola Ludwika Konińskiego	147
Beata Nowacka	
Dom, którego nie ma. Problematyka rodzinna w powieści <i>Ziele na kraterze</i> Melchiora Wańkowicza	162
Maciej Tramer	
Władysław Broniewski — portret rodzinny	174
Izabela Mikrut	
„Ja mam żonę i dzieci”. Humorystyczne obrazy rodziny w satyrach Mariana Załuckiego	187
Grażyna Pietruszewska-Kobiela	
Rodzina i dom w obszarze pamięci autobiograficznej. O poezji Teresy Ferenc	202
Iwona Gralewicz-Wolny	
Skrytki w sercach. O jednej powieści Zofii Romanowiczowej	218
Magda Szybiak	
Funkcje milczenia i mowy w rozrachunku z traumą rozdzielenia w powieści <i>Malowany ptak</i> Jerzego Kosińskiego	230
Beata Cisowska	
Idylliczny obraz rodziny w powieściach Małgorzaty Musierowicz	244
Anna Legeżyńska	
Córki. Wspólnota rodzinna w liryce kobiecej	260
Grażyna Maroszczuk	
„Rodzina” w rozmowach z Julianem Strykowski	274
Dorota Utracka	
„Wielkie niekochanie”, czyli dziedzictwo traumy. Studium rodziny na przykładzie sagi kresowej Teresy Lubkiewicz-Urbanowicz <i>Boża podszewka</i>	288

Anna Kruszczyńska	
„Unde malum?”. <i>Siostra</i> Małgorzaty Saramonowicz	307
Monika Brzóstowicz-Klajn	
Świat rodziny i świat rzeczy	324
Elżbieta Dutka	
Sztuka zamieszkiwania — o wierszu <i>Drzewo to dom</i> Julii Hartwig	342
Magdalena Boczkowska	
Niełatwy matriarchat. Wokół <i>Fastrygi</i> Grażyny Jagielskiej	354
Renata Jochymek	
Związał z sobą zielone, czerwone i czarne — rola rodziny w powstawaniu górnictwej fortuny rodu Giesche pod reporterskim piórem Małgorzaty Szejnert	366
Joanna Kisiel	
Małżeństwo, jak pogoda, nie dopisało. O <i>Dziewczynie z zapałkami</i> Anny Janko	379
Indeks nazw osobowych (Beata Nowacka)	393

Wstęp

Problematyka rodzinna od ponad trzydziestu lat pozostaje tematem chętnie podejmowanym przez socjologów. Historia życia prywatnego (której wyższość nad historią polityczną akcentuje się coraz częściej) opiera się w znacznym stopniu na badaniach dziejów rodzin, korzysta ze statystyk i materiałów autobiograficznych. Tymczasem w literaturoznawstwie stosunkowo niedawno odkryto atrakcyjność i nieprzemijającą aktualność tego tematu, choć przecież literatura w naturalny sposób, od pierwszych zachowanych zapisków i utworów, rejestruje kondycję rodziny. Bohaterowie powieści, liryki, dramatu, wyrastają wszak z familijnego tła, określają się wobec rodziców, rodzeństwa, związków krewniaczych. Akceptacja rodzinnego modelu, zgoda na jego odtwarzanie w dorosłym życiu, poszukiwanie wzorów odmiennych, kompromis albo bunt — oto potencjalne wybory bohaterów. Problematyka rodzinna w literaturze pozwala na różnorodność metodologii i narzędzi badawczych, ponieważ ogniskują się w niej aspekty społeczne, psychologiczne, demograficzne, polityczne, wychowawcze, edukacyjne, ideologiczne, medyczne, kulturowe (by wymienić tylko najważniejsze).

Spektrum badawcze niniejszego tomu zakresliliśmy szeroko — temat literackich rodzin tropimy w tekstach poetyckich, prozatorskich, dramatycznych oraz niefikcyjnych (m.in. epistolografia, wywiad rzeka, reportaż). Kanwą naszych refleksji staje się z jednej strony literatura zbeletryzowana, z drugiej zaś — wykorzystująca tworzywo biograficzne (np. Broniewski) i autobiograficzne (m.in. Ferenc, Strykowski, Wańkowicz). Także wybór rozległego, liczącego z górą dwa wieki okresu, którego dotyczą niniejsze studia i szkice, nie jest przypadkowy: podyktowany został zapoczątkowaniem na przełomie XIX i XX wieku procesów renegotjowania dotychczasowego, patriarchalnego modelu rodziny, osłabienia jej

spoistości na skutek zachwiania pozycji ojca, relatywnego wzmocnienia roli matki, zmian w obrębie więzi małżeńskiej oraz w relacjach rodziców i dzieci. Procesy te, w różnym nasileniu, występują we wszystkich warstwach i grupach społecznych. Presja przeobrażeń ekonomicznych, wpływ wynalazków technicznych, emancypacja kobiet, tasowanie się warstw społecznych i polityczne przełomy to tylko niektóre przyczyny rewolucyjnych zmian w tradycyjnej strukturze rodzinnej. Wszystkie one znajdują odzwierciedlenie w rewizji idealistycznej mitologii polskiej rodziny, zakorzenionej w literaturze staropolskiej i zwłaszcza romantycznej. W tomie niniejszym podejmujemy próbę zbadania głębokości i radykalności owej rewizji, zwracając uwagę na pojawienie się w literaturze na krawędzi wieków XIX i XX, obok archetypu rodzinnego domu, rozpatrywanego w kilku mitycznych „przestrzeniach”, problemu „bezdomności”, pojmowanej jako „wygnanie”, „tułanie się bez celu”, „ukierunkowane poszukiwanie nowego domu”, „nowego sposobu zamieszkania”, „nowej definicji swojskości”, ale też jako „buntownicze akcentowanie nomadyzmu z wyboru”, gdy „dom” okazuje się synonimem piekła moralnych tortur, symbolem egzystencjalnej pułapki czy po prostu — nudy.

Obok przykładów literackich rodzin dobrze spełniających swoje rozliczne funkcje poddajemy analizie także i te dysfunkcyjne, a nawet — patologiczne. Poszukujemy przyczyn kryzysów oraz związku takich obrazów z autorską ideologią, przyglądamy się tendencjom odśrodkowym w badanych rodzinach i osobom, które ponoszą za nie odpowiedzialność: są to np. nielojalni małżonkowie, niewierne żony, obcy — uwodziciele i uwodzicielki, deprawatorzy młodych ludzi z kręgu rodzinnego — lekomyślnie ciotce, liberalni wujkowie. Na marginesach rodzin plasują się stare panny, starzy kawalerowie — osoby samotne, stanowiące często ciężar i dyshonor dla rodziny. Tematowi więzi rodzinnych próbujemy zatem przyrzeć się wieloaspektowo, rozpoznając w literackich zapisach rozmaite modele przywiązania — zarówno ufne, jak i ambiwalentne czy lękowe. Podjęmy pytanie o stopień intymności rodzinnych więzi i jego zależność od zewnętrznych warunków bytowania rodziny, zastanawiamy się, jak zmienia się ekspresja władzy i uczuć w rodzinnych relacjach, jak przesuwa się od rytualnych, skodyfikowanych gestów ku wzrastającej spontaniczności, kiedy i gdzie kontrolne i kształtujące funkcje rodziny ustępują miejsca afirmacji nowych, wybieranych przez dzieci wzorów.

Osobną i bodaj najczęściej podejmowaną refleksją jest wpływ historii, zwłaszcza tej tragicznej, wojennej, na losy literackich rodzin. Bogata reprezentacja rozmaitych tekstów prozatorskich, poetyckich oraz tych z kręgu literatury niefikcjonalnej pozwala ujrzeć w szerokim spektrum genologicznym, jak zmienia się charakter polskiej rodziny pod zaborami, po uzyskaniu niepodległości i wreszcie — po pierwszej i drugiej wojnie

światowej, jakie są drogi przezwyciężania wojennych traum, jak bohaterowie radzą/nie radzą sobie z problemem odrzucenia, wykorzenienia i żałoby. W tomie podejmujemy także kwestie nowych możliwości, ale i zagrożeń, jakie przyniosła związkom rodzinnym permissywna kultura po roku 1989, zastanawiamy się, jakie są współczesne punkty dojścia — na terenie literackich rodzin — emancypacji kobiet, triumfującego indywidualizmu oraz znaczących przesunięć w obrębie sfery prywatnej, wciąż kurczącej się w stosunku do przestrzeni publicznej.

Psycholodzy żartują, że występują dwa rodzaje rodzin: patologiczne i niezdiagnozowane. W naszym zbiorze przyglądamy się, jak literatura — towarzysząc człowiekowi przez ostatnie dwa wieki — pomaga rozpoznawać i lepiej rozumieć rozmaite rodzinne dylematy.

15 stycznia 2009 roku

Krystyna Kralkowska-Gątkowska
Beata Nowacka

Indeks nazw osobowych

A

Abgarowicz Kajetan 87, 88, 91, 94, 95
Adamczyk Zdzisław Jerzy 119, 120
Adams Leeming David 210
Adams Leeming Margaret 210
Alberti Leone Battista 29
Anastasiewicz Wasyl 17
Andersen Hans Christian 379—381, 388—391
Andriolli Elwiro Michał 67
Angot Christine 313
Anski Szimon 276
Araszkiewicz Agata 205, 302, 355, 359
Arystoteles 28, 206
Axelsson Majgull 362

B

Bachelard Gaston 170, 211, 221, 292, 293, 319, 346—348
Bachofen Johann Jakob 354
Bachórz Józef 67
Backvis Claude 118, 131
Badinter Elisabeth 33, 109
Baley Stefan 127
Balthazar Hans Urs von 147, 156
Balzac Honoré de 16, 29, 120, 325
Bałucki Michał 99
Banasiak Bogdan 28
Baran Mirosław 97
Baranowska Małgorzata 143
Barańczak Stanisław 174—176, 179, 185, 337
Barthes Roland 233
Bate Weston 40

Bator Joanna 359, 364
Bąbiak Grzegorz Paweł 121
Bąk Magdalena 15
Bąkowska Aleksandra 58
Beauvoir Simone de 96
Becker Nicolas Johann 18, 26
Bellinger Gerhard J. 210
Benedyktowicz Danuta 206, 293
Benedyktowicz Zbigniew 206, 208, 293
Bereś Witold 366
Berger Peter 367
Beria Ławrientij 178
Bestużew Aleksander 16
Bettelheim Bruno 385
Beylin Stefania 380
Białoszewski Miron 324, 336
Biedrzycki Krzysztof 343
Bielik-Robson Agata 98, 236
Bieńczycka Ewa 370
Bieńczyk Marek 15
Bieńkowski Zbigniew 276, 278
Bizan Marian 46
Blumenberg Hans 98
Błoński Jan 276, 346
Bobrowska Barbara 125
Boduszyńska-Borowikowa Maria 292
Boguszewska Helena 145
Bojenko-Izdebska Ewa 274
Borkowska Grażyna 90, 92, 203, 205, 210, 211, 290
Borowy Wacław 125
Boszniak Aleksander 16
Brach-Czaina Jolanta 207, 215
Brandys Kazimierz 203, 211

Brandys Marian 179, 181
Bratkowski Piotr 258
Braudel Fernand 292
Brenner Józef Chaim 276
Broniewska Janina 178, 181—184, 186
Broniewska Wanda 176, 179—181, 183, 186
Broniewska-Pijanowska Maria 177
Broniewski Władysław 6, 9, 174—186
Brontë Charlotte 372
Brooks Peter 120, 127, 129, 130—132
Brykalska Maria 51, 55
Brzozowska Maja 328, 339
Brzozowski Stanisław 169, 290, 292
Brzóstowicz Monika 7, 64, 260, 324—326, 328, 330, 332, 334, 336, 338, 340, 341
Buczkowski Leopold 290
Buczyńska-Garewicz Hanna 293, 294
Budrowska Bogusława 108, 109, 112—114
Bugajski Leszek 315
Bujnicki Tadeusz 64, 175, 218
Bultman Rudolf 148
Burszta Wojciech Jerzy 305
Buryła Stanisław 231
Butler Judith 96, 355
Byron Georg Gordon 17, 124

C

Cader Stanisław 94
Casey Edward S. 288
Casper Bernhard 147
Celine Louis Ferdinand 276
Chabanis Christian 211
Chełstowski Bogdan 205
Chisholm Caroline 41, 42
Chłędowski Kazimierz 47
Chłopicki Edward 19, 20
Chmielewska Katarzyna 218
Chmielowski Piotr 30
Chodorow Nancy 364, 365
Chodźko Aleksander 24
Chodźko Ignacy 66
Choiński Krzysztof 109
Chomiuk Aleksandra 211
Chowaniec Urszula 302
Chudak Henryk 170, 211, 319, 346
Chwin Stefan 20, 21, 324—326, 331—333, 336
Ciechomska Maria 209, 354, 358
Ciesielska Marta 139
Cioch Agnieszka 109, 389
Ciołkoszowa Lidia 178
Cirlot Juan Eduardo 266

Collins Wilkie 120
Comte August 30
Conrad Joseph 120, 232
Corneau Guy 28, 31, 35
Czachowska Agnieszka, 312, 315, 318
Czapliński Przemysław 281, 291, 297, 304, 324—326, 334
Czechow Antoni 51
Czechowicz Józef 145
Czermińska Małgorzata 212, 215, 277, 278, 281, 293, 353
Czernichowski Saul 276

D

Dancygier Józef 292
Danek Wincenty 77
Danek Danuta 385
Danilewicz Zelińska Maria 218
Dante Alighieri 388
Daudet Alphonse 120
Dąbrowska Maria 135, 145
Dąbrowski Mieczysław 211
Dąbrowski Stanisław 148
Delumeau Jean 29
Dench Geoff 361
Dernałowicz Maria 16, 17
Derrida Jacques 230, 231, 236, 240—242
Detka Janusz 218
Dębicki Zdzisław 131
Dickens Charles 120, 132, 199
Dłuska Maria 21
Dłuski Wiktor 304
Dobiegała Anna 363
Dobijanka-Witczakowa Olga 51
Dolar Mladen 364
Domańska Ewa 202, 210, 305, 326—328, 335
Domański Henryk 361
Donimirski Brochwicz Teodor 70, 71
Dostojewski Fiodor 120, 334
Douglas Gillette 33
Dragun Gabriela 322
Dudek Paweł, ks. 374
Dürrer Albrecht 69
Dybel Paweł 231
Dzieduszycki Wojciech 87, 90, 91, 94, 95

E

Eile Stanisław 119, 125
Eliade Mircea 214, 292
Estés Clarissa Pinkola 108, 114, 389
Estreicherówna Wanda 97
Eyck Jan van 69

F

Falkowski Jacek 349
Faÿtt Michał 122
Faÿtt Natalia 122
Fedorowicz Ewa 162
Feldman Wilhelm 87, 92—94, 95
Ferenc Teresa 6, 9, 202—205, 207, 208,
210, 213—217, 269, 270, 272, 273, 381
Fita Stanisław Aleksander 131
Fitas Adam 158
Floryan Władysław 18, 25
Forstner Dorothea 322
Foucault Michel 28
Frankiewicz Małgorzata 168, 351
Franklin Benjamin 29
Freud Sigmund 109, 231, 311, 312
Fromm Erich 321

G

Gabińska Zofia 97
Gajewska Agnieszka 207
Gałczyńska Natalia 179
Gawin Ewald 376
Gawliński Stanisław 64
Genette Gerard 292, 293
Głowiński Michał 119, 121, 215, 325
Głowczewski Aleksander 277, 278, 280
Goethe Johann Wolfgang 288
Goffman Erving 277
Golicyn Dymitr Władymirowicz, ks. gen. 16
Golka Marian 327
Gołąb-Adamczyk Monika 246, 249
Gołusiński Mirosław 302
Gomulicki Juliusz Wiktor 14
Gondek Bartosz 97
Gorzowski Marian 77
Gosk Hanna 203, 209, 210, 215, 288, 324, 332
Goszczyński Seweryn 40
Górnicka-Kalinowska Joanna 212
Górnikowska-Zwolak Elżbieta 373
Górska Halina 135—137, 145, 146
Górski Artur 13
Górski Konrad 18
Graczyk Ewa 14, 15
Graves Robert 210
Gronczewski Andrzej 165, 167
Groński Ryszard Marek 187, 190, 193, 195
Gruszecki Artur 87, 91, 94, 95
Gruszevska-Blaim Ludmiła 237
Grzybowski Konstanty 19
Grzymała-Siedlecki Adam 128
Guriewicz Aron 292
Gutowski Wojciech 121, 127, 130

H

Handke Kwiryna 125
Handke Ryszard 125
Hańska Ewelina 16
Hargraves Edward 39
Hartwig Julia 7, 261, 262, 270, 273, 342—
344, 346, 347, 349, 351—353
Hassenmüller Heidi 311
Heidegger Martin 98, 216, 230, 350—352
Helman Irena 182
Herbert Zbigniew 324, 336
Herling-Grudziński Gustaw 148, 152, 171
Hertz Benedykt 135
Hertz Paweł 23, 278
Hillar Małgorzata 262, 273
Hocking Geoff 39, 41
Hockuba Jarosław 297
Hołowiński Herman 17
Hornung Magdalena 106, 205
Huelle Paweł 334, 335
Hugo Victor 120
Huizinga Johan 316, 318
Hutnikiewicz Artur 119, 121, 122, 127

I

Ibsen Henryk 5, 49—53, 56, 58, 62
Iłakowiczówna Kazimiera 13, 145
Irigaray Luce 302, 354, 355, 357, 359, 364,
365
Iwasiów Inga 236, 309, 318
Iwaszkiewicz Jarosław 148, 267, 348, 380

J

Jabłońska Krystyna 97
Jagielska Grażyna 7, 354—356, 360, 361,
364, 365
Jakubowska Agata 363
James Henry 120
Jamrozek-Sowa Anna 225
Jamrozik Adam 40
Jan Paweł II 148
Janion Maria 19, 175, 239, 303, 342
Janko Anna 7, 358, 379—384, 390, 391
Jankowski Zbigniew 265, 381
Janota Wojciech 375
Janowska Alina 195
Janowska Dorota 233
Janowska Magdalena 107, 114
Jarniewicz Jerzy 231
Jarosińska Izabela 216
Jarzębski Jerzy 324
Jaworska Elżbieta 16, 17

Jentys Maria 318, 322
Jeż Teodor Tomasz 92
Jeżowski Józef 15
Jędryczak Marcin 205
Jędrzejczak Marcin 106
John Juliet 132
Jonca Magdalena 134
Jones Adrew 328, 335
Jókai Mór 120
Jung Carl Gustaw 292, 293, 309, 310, 359
Jurewicz Aleksander 332

K

Kalbarczyk Adam 158
Kalemba-Kasprzak Elżbieta 119
Kałwa Dobrochna 90, 210, 290
Kamieńska Anna 261, 263—265, 272, 273
Kamionka-Straszakowa Janina 64
Kamocka Elżbieta (Halszka) 176
Kania Ireneusz 210, 214, 266
Kaniewska Bogumiła 324, 340
Kapuścińska Alicja 353
Kapuściński Ryszard 172, 353
Karwowska Bożena 209
Kasperski Edward 21
Kasztelowicz Stanisław 119, 125
Kądziała Jerzy 120, 122, 124
Kąkolewski Krzysztof 163, 164
Kątny Marek 218
Kempiński Andrzej Maria 354
Kiejstut, książę litewski 23—26
Kieniewicz Stefan 13
Kierkegaard Søren 121, 147, 148
Kijonka Tadeusz 16
Kirchner Hanna 139, 143
Kisiel Marian 172
Kita Beata 315
Kita Małgorzata 77, 84
Klaczko Julian 19
Klamecka Anna 355
Kleiner Juliusz 119
Klich Aleksandra 375
Klim Andrzej 371
Kłosiński Krzysztof 119
Knot Antoni 47
Kochanowska Eugenia 77
Kociuba Grzegorz 351
Kocjan Krzysztof 211
Kolbuszewski Jacek 64, 69
Komendant Tadeusz 28
Konieczny Włodzimierz Fryderyk 129
Koniński Ludwik Karol 6, 147—153, 156,
158—161

Konopnicka Maria 68, 134
Konwicki Tadeusz 290
Kopaliński Władysław 23, 58, 282, 319,
320, 322, 349
Korczak Janusz 135, 138, 139, 141—146
Kordys Jan 292, 293
Kornecka Jolanta 212
Korporowicz Leszek 367
Korsak Tadeusz 106, 205
Korzeleński Seweryn 5, 39—48
Korzeniewski Bartosz 328
Korzeniowska Wiesława 94
Kosiński Jerzy 6, 230—233, 237—240, 242
Kostenicz Ksenia 16
Koszczyk Wacław 92
Kot Wiesław 274, 275, 278, 284
Kotarbiński Tadeusz 55
Kott Jan 52, 53, 58
Kotzebue August Fryderyk von 18
Kowalczuk Urszula 119
Kowalczykowska Alina 67, 180
Kowska Dorota 304
Kowska Małgorzata 349
Kowska-Leder Joanna 231
Kraft Claudia 91
Krajewski Marek 327, 328, 337, 339
Krajka Wiesław 232
Kralkowska-Gątkowska Krystyna 315, 322
Krasicki Ignacy 67
Kraśński Wincenty 68
Kraśński Zygmunt 46, 68, 69
Krasuska Karolina 96, 355
Kraszewski Józef Ignacy 14, 67, 68, 74, 76, 77
Kristeva Julia 204, 213, 298, 355, 359, 360,
365
Kroh Antoni 169
Kryda Barbara 138
Krysowski Olaf 21
Krzak Zygmunt 361
Krzemień Wiktoria 221
Krzywicki Ludwik 51
Krzyżanowski Julian 128, 321
Ksenofont 28
Kubiak Zygmunt 46
Kubler George 216
Kuchta Barbara 211, 292
Kuczok Wojciech 333
Kudyba Wojciech 344
Kugelman Cilly 274
Kukło Cezary 290
Kulczycka-Saloni Janina 29, 30, 124
Kulka Bronisława 55
Kutyła Julian 364
Kutz Kazimierz 375, 376

Kwaśniewicz Jan 251
Kwaśniewski Krzysztof 367
Kwilecki Andrzej 44

L

Lacan Jacques 230—233, 235, 237, 364
Laskowska Jadwiga 97
Latawiec Bogusława 270, 272, 273
Legeżyńska Anna 202, 204, 293, 342—
345, 347, 348, 351, 352
Legouvè Ernest 30
Legożyńska Izabella 249
Lejeune Philippe 139
Lenartowicz Teofil 68
Leo Jan 18
Lévinas Emanuel 349, 350
Levi-Strauss Claude 292, 293
Lewin Aleksander 139, 143
Lichodziejewska Feliksa 175, 176
Ligeża Wojciech 64
Litwiniuk Jerzy 208, 290
Locher Marek 376
Loewe Iwona 277
Loyola Ignacy 171
Lubas-Bartoszyńska Regina 124, 139
Lubkiewicz-Urbanowicz Teresa 6, 288—
290, 295, 304—306
Lurker Manfred 265
Lussy Florence de 169
Lyszczyzna Jacek 15

Ł

Łesyszak Mirosław 295
Łoch Eugenia 236
Łotman Jurij M. 292, 293
Łoziński Władysław 164
Łukasiewicz Piotr 165, 214
Łuszczewska Jadwiga (Deotyma) 120

M

Machiavelli Niccolò 18, 19
Maciąg Kazimierz 279, 280
Madeyska Ewa 358
Makowiecka Zofia 16
Malewska Hanna 211
Malewski Franciszek 15, 17
Malicki Jan 172
Malik Jakub Aleksander 131
Małachowski Aleksander 166, 167
Marcjanik Małgorzata 77
Markiewicz Henryk 23, 64, 127, 128
Markowska Martyna 355, 360
Markowski Michał Paweł 204, 298, 355

Marszałek Rafał 296
Maruszewski Tomasz 212, 289
Matejko Jan 67, 74, 77—81
Matuszek Gabriela 51, 52
Matuszewski Krzysztof 28
Matuszewski Tomasz 212
Mauersberger Adam 41
Mauss Marcel 337
May Rollo 388
Mazan Bogdan 54—56, 58
Mead Margaret 30
Mencwel Andrzej 292
Michalik Mirosław 80
Michalski Krzysztof 216, 350
Michalski Maciej 149
Michałowska Teresa 293
Michałowski Piotr 204
Michta-Orman Elżbieta 68, 69
Michulski Joanna 116
Mickiewicz Adam 5, 13—22, 24—27, 46,
65, 66, 68, 70, 260, 324
Miczka Tadeusz 88
Migasiński Jacek 288, 349
Mikołai I, car Rosji 16, 17, 68
Mikos Jarosław 307, 364
Miller Alice 297, 298
Miłosz Czesław 178, 271, 290, 336
Misiak Iwona 343
Mizieleńska Joanna 116, 299, 303, 357
Mizuro Marta 362, 363
Moderska Beata 388
Mokranowska Zdzisława 218
Monte Herkus 25
Moore Robert 33
Musierowicz Małgorzata 6, 244—256, 258,
259, 329, 334, 335
Myśliwski Wiesław 325, 326

N

Nałkowska Zofia 6, 54—56, 58, 105—107,
109—111, 115—117, 205, 221
Nanke Czesław 19
Napoleon Bonaparte, cesarz Francuzów 17,
49, 50, 56
Nasiłowska Anna 355
Nawarecki Aleksander 348
Niewiarowicz Alojzy 20
Nora Pierre 304
Norwid Cyprian 14
Nowacki Dariusz 215
Nowaczyk Małgorzata 304
Nowakowska Ewa Regina 218
Nowosielski Kazimierz 349

Nowosilcow Nikołaj Nikołajewicz 16, 17
Nycz Ryszard 344

O

Ochorowicz Julian (pseud. Mohort Julian)
31
Ociepa Justyna 121
Okońska Alicja 128
Okoński Władysław 54
Okopień-Sławińska Aleksandra 215
Olszewicz Bolesław 46
Olszewska Maria Jolanta 119, 121
Olszewski Tadeusz 39
Opacki Ireneusz 348
Orzeszkowa Eliza 29, 32, 37, 38, 119, 290
Ostaszewski Robert 309
Otwinowski Stefan 191
Ożdyński Jan 80

P

Paćławski Jan 218, 280, 285
Paczoska Ewa 31
Pakulska Bożena 122
Panas Władysław 240, 275, 283
Panczenko Aleksander 302
Paszkowski Józef 19
Paszkowski Lech 47
Péju Pierre 380, 383, 385
Perkins Gilman Charlotte 320, 322
Piasecki Sergiusz 290
Piechaczek Damian 364
Piekarski Ireneusz 276, 278, 279, 281, 283,
286
Pieńkowski Stanisław 119
Pigoń Stanisław 19, 20, 118, 129
Piramowiczówna Zofia 97
Piwińska Marta 46
Platon 28, 131, 206, 379
Pliniusz 348
Pluta Magdalena 380
Płoszewski Leon 13
Pogonowska Anna 265, 266, 273
Pol Wincenty 63, 66, 186
Pomian Krzysztof 337
Poniatowski August Stanisław, król 69
Ponińska Helena 68
Popowski Wacław Jan 361
Pospiszył Kazimierz 29, 31, 33, 37, 38
Prokop Jan 266
Prokopiuk Jerzy 210, 311
Prus Bolesław 31, 32, 37, 38, 56, 99, 199
Przerwa-Tetmajer Kazimierz 5, 96, 97, 99,
100, 101, 103

Przybora Jeremi 190
Przybylski Ryszard 342
Przybyła Zbigniew 55
Przymuszała Beata 205

Q

Quispel Gilles 315, 317

R

Radożycka-Paoletti Maria 29
Radożycki Jan 29
Radziszewska Helena z Zeitheimów 121
Rakowska Laura 97
Ratuszna Hanna 127
Rembowska-Płuciennik Magdalena 109
Reszke Robert 354
Reychman Jan 70
Rich Adrienne 116, 299, 301, 357, 360,
363, 365
Ricoeur Paul 205, 288, 321, 374
Ritz German 205
Roche Daniel 29
Rodak Paweł 231
Rodkiewiczowa Oktawia 125
Rodziewiczówna Maria 36, 38, 66, 120, 290
Rogala Stanisław 218
Romaniuk Kazimierz, bp 265
Romanowiczowa Zofia 6, 218—222, 225,
228, 229
Romanowski Andrzej 23
Rosińska Zofia 206, 212, 288
Rostworowski Emanuel 40
Rowińska Izabella 349
Różewicz Tadeusz 324
Różycki Tomasz 325
Ryba Janusz 14
Rybicka Zofia 274
Rybotycki Czesław 369
Rylejew Konrad 16
Rymkiewicz Jarosław Marek 14, 21
Rytel Agata 249
Ryziński Remigiusz 204, 298, 355
Rzążowski Adam 122
Rzewuski Henryk 16
Rzymowski Wincenty 19

S

Salecl Renata 364
Samson Hanna 358
Samulski Józef 44
Sandler Samuel 54
Saramonowicz Małgorzata 6, 307, 309,
311, 313, 315, 317, 319, 321—323, 359

Sardou Victorien 120
Sawicka Grażyna 74
Sawiczewska-Lorkowska Magdalena 257
Schoeps H. Julius 274
Schopenhauer Artur 131, 315, 383, 385
Schrade Ulrich 212
Schulte Klara z domu Ebert 370, 371
Schwarc Mathias 69
Scott Walter 17, 65
Serafińska Stanisława 77
Shakespeare Wiliam 19
Shelley Percy Bysshe 46
Siarkiewicz Ewa 357, 359
Siciński Andrzej 165, 214
Sienkiewicz Henryk 33, 36—38, 66, 70, 123
Sierakowska z Potockich Maria 63, 68, 69
Sierakowski Adam 70
Sierakowski Alfons 68, 69
Sierakowski Antoni 69
Sikorska Liliana 205
Simonides Dorota 375, 376
Singer Ben 119
Siwicka Dorota 14, 15, 21
Skarga Barbara 98, 162, 172, 349, 350
Skłodowska-Curie Maria 144, 372
Skwarczyńska Stefania 73, 74
Skwarek Irena 144
Ślabczyński Tadeusz 70
Ślabczyński Wacław 39, 70
Ślawek Tadeusz 169, 170, 172
Ślobodzianek Tadeusz 303
Ślomoński Maciej 19
Ślomiński Adam 50
Smiles Samuel 30
Smokowski Wincenty 17
Smolarek Małgorzata 246
Smoleń Barbara 106, 205
Smolka Iwona 343
Snochowska-Gonzales Claudia 303
Snyders Frans 69
Sobańska Karolina z Rzewuskich 16
Sobieraj Tomasz 124
Solinas Piergiorgio 211, 292
Sołtan Adam Lew 68, 69
Sójka-Zielińska Katarzyna 50
Stasikowska Agnieszka 58
Stempka Anna 302
Stempowski Jerzy 171
Stettbacher Konrad J. 297, 299
Stępniewska-Gębik Hanna 232—234, 237
Stępnik Krzysztof 125
Stieblin-Kamieński Michaił 208
Stiller Robert 290

Strindberg August 51
Strykowski Julian (Pesach Stark, Mang Józef, Monastyrski Łukasz) 6, 9, 274—287
Strykowski Maciej 18
Strzelecki Paweł Edmund 39
Sudolski Zbigniew 20, 68
Sypuła-Gliwa Joanna 162
Szacka Barbara 328
Szargot Maciej 20, 21
Szczepański Tadeusz 315
Szczuka Kazimiera 303
Szczygieł Mariusz 338, 340, 341
Szejnert Małgorzata 7, 366, 368—378
Szewc Piotr 275—280, 283
Szewczuk Włodzimierz 311
Szołtysek Marek 369
Szpakowska Małgorzata 218, 328, 339
Szpociński Andrzej 304, 328
Szulcówna Jadwiga 97
Szwarc Andrzej 80, 81
Szydłowska-Cegłowa Barbara 44
Szymanowski Adam 211
Szymańska Adriana 267, 272
Szymańska-Kumaniecka Janina 210
Szymański Adam 292
Szymborska Wisława 209, 218, 336
Szymczak Mieczysław 282
Szymik Jerzy, ks. 148
Szyszkow Aleksander 16

Ś

Śliwiński Piotr 278, 281, 291, 343
Śmietana Urszula 215
Śniatkowski Sławomir 80
Śpiewak Paweł 149, 150
Środa Magdalena 364
Świderkówna Anna 152
Świerczewski Karol (Walter) 178
Święch Jerzy 144, 344, 345
Świętochowski Aleksander 5, 31, 49—51, 53—56, 58—62
Świrszczyńska Anna 261, 262, 264, 266, 268, 271, 272, 273

T

Tatarkiewicz Anna 170, 211, 315, 319, 346
Tauszyńska Anna Danuta 211
Tetmajer Kazimierz Stanisław 5, 96, 97, 99—104
Thomas Donald Michael 311
Thoreau Henry David 170
Thylwe Halina 362
Tintoretto 69

Tischner Józef, ks. 169
Titkow Anna 209
Tokarczuk Olga 31, 302, 325, 336
Tołstoj Lew 13, 15
Tomas Luis Vincent 211
Tomasz z Akwinu 131
Tong Putnam Rosemarie 364
Topolski Jerzy 327
Toporow Władimir 215
Tourain Alain 332
Traba Robert 328
Tretter Tomasz 18
Tubylewicz Katarzyna 362
Turgieniew Iwan 32
Tuwim Julian 199
Tuwimowa Stefania 179
Twardowski Jan 265, 336

U

Ulicka Danuta 236
Umińska Bożena 107, 109, 364
Urbankowski Bohdan 178
Uthemann Anton 368, 369

V

Vallat Xavier 169
Vincenz Stanisław 348
Voigt Johann 18

W

Waksmund Ryszard 144
Walaszek Adam 90, 210, 290
Walczeńska Sławomira 209
Walendowski Dawid 172, 173
Wallis Mieczysław 319
Walter Benjamin 370
Walter von Stadion 21, 25
Wańkowicz Krystyna 163, 167—171
Wańkowicz Marta (Tili) 163, 168
Wańkowicz Melchior 6, 9, 162—173, 290, 374, 375
Wańkowicz Zofia 163, 165—167, 170
Wasilewska Wanda 183
Wasowski Jerzy 190
Wat Aleksander 178, 180
Weil Simone 168, 169, 171, 351, 352
Węgrzyniakowa Anna 348
White Richard 40
Wieczorek Milena 381
Wiegandt Ewa 274, 275, 281, 282, 286
Wielogłowski Walery 19, 20
Wierzbicka Anna 84
Winniczuk Lidia 302

Wiśniewska Lidia 302
Wiśniowski Sygurd 45, 46
Withnell James 39
Witkowska Alina 14, 21
Witt Jan, hr. gen. 16, 39
Wittlin Jerzy 193
Wojtatowicz Monika 131
Wojtyszko Maciej 289
Wolanowski Lucjan 39
Wolny-Zmorzyński Kazimierz 377
Wołoszyn Stefan 139, 143
Woźniak Monika 212
Wójcik Tomasz 211
Wróbel Łukasz 236
Wróblewski Bogusław 353
Wrzosek Wojciech 327
Wyka Marta 218, 290
Wyrzykowska Lidia 203
Wyskiel Wojciech 218
Wysłouch Seweryna 324

Z

Zachariaszewicz Jan 66
Zadrożyńska Anna 214
Zakrzewicz Anna 354
Zaleski Marek 139, 204, 212, 276, 288
Zapolska Gabriela 34, 37, 38, 59, 101
Zarębianka Zofia 261, 265
Zarębińska Maria 178—180, 183
Zbienievska Łucja 121
Zgorzelski Czesław 18
Ziątek Zygmunt 171
Zielińska Marta 14, 16, 17, 21
Zielińska Monika 359, 363
Zieniewicz Andrzej 203, 209, 288
Zillmann Emil 367—369
Zillmann Georg 367—369
Zimand Roman 122, 124, 277
Ziółkowska-Boehm Aleksandra 163, 167
Žižek Slavoj 103, 364
Zubrzycki Jerzy 47
Zysk Tadeusz 388

Ż

Żakowski Jacek 304
Żarnowska Anna 80, 81, 90, 210, 290
Żeromski Stefan 6, 118—133
Żurakowska Zofia 135, 145
Żytko Bogusław 215, 302

Opracowała Beata Nowacka

Rodzina w czasach przełomów

Literackie diagnozy od XIX do XXI wieku

Cena 36 zł (+VAT)
ISSN 0208-6336

Kup książkę

